

Høringsuttalelse NOU 2011:20 Ungdom, makt og medvirkning.

Fra Ungdommens fylkesting, Hedmark.

Dette er en oppsummering etter at Vår møte 2012, 21. og 22. april, diskuterte disse temaene.

Ungdommens Fylkesting i Hedmark (UFT) stiller seg svært positiv til at regjeringen har fått utredet ungdoms mulighet til innflytelse og medvirkning i samfunnet. Ved å satse på ungdomsmedvirkning bygger vi en bredere forståelse for demokratiet. Ungdom får derved ikke bare en teoretisk tilnærming til makt og myndighetsutøvelse.

I utredningens kapittel angående **skolens demokratioppdrag** tar Torgersen-utvalget opp viktige utfordringer knyttet til ungdommens mulighet for innflytelse. UFT stiller seg svært positiv til at utvalget ser betydningen av skolen som en arena for demokratiopplæring. UFT stiller seg helhetlig bak vurderingene som dreier seg om en åpnere skole med en styrket elevmedvirkning.

Når det gjelder **fraværsordning for politisk fravær** er det viktig for UFT at engasjement skal belønnes og at skolene i større grad må tilrettelegge for mer engasjement og ikke mindre. Her opplever UFT at det er behov for en holdningsendring ute på den enkelte skole og hos den enkelte lærer. UFT opplever store variasjoner innenfor samme regelverk når det gjelder fraværsføring. Dette samsvarer med andre fylkers erfaring i følge innlegg/spørsmål til kunnskapsministeren i Ungdommens Storting i mars i år. UFTs behov er et enkelt regelverk for registrering av fravær, og ikke minst: lik praktisering av regelverket.

I forhold til retten til et **antall fraværsdager** som godkjennes er UFT ikke så opptatt av antallet så lenge det gis bedre rammer. Forslaget om at alt fravær føres på vitnemål, men at det dokumenteres hvilke aktiviteter den enkelte har deltatt på, og hvor mange timer eller dager som har gått med til dette, kan være en like god løsning som å øke antallet dager. En ordning hvor politisk fravær dokumenteres vil også kunne bygge ned skillet mellom engasjement og skolehverdag som man kan oppleve i skolen i dag. Arbeidet med å skape alternative arbeidskrav i relevante fag for engasjerte elever bør det også legges vekt på.

I utredningens kapittel 4 og 5 kommer utvalget nærmere inn på en del problemstillinger knyttet til **representativitet og mangfold**, herunder å sikre at grupper som per dags dato ikke blir hørt i samfunnsdebatten når frem med sine stemmer.

(UFT sitt utgangspunkt er at UFT Hedmark består av 2 valgte fra alle kommuners barne- og ungdomsråd eller lignende, i aldersgruppe 10. klasse til 25 år. UFT-representanter velges for 2 år og kan gjenvelges. Representanter fra UFT, velges til å møte på Ungdommens storting. UFTs arbeidsutvalg er og blir svært engasjerte og kunnskapsrike og viderefører sin forståelse til de andre representantene i stor grad. UFT Hedmark har erfaring fra 1998.)

UFT er glad for utvalgets forslag i forhold til kommunale ungdomsråd og vil støtte en **lovfesting av ungdomsråd etter utvalgets modell**. UFT er svært skeptisk til utvalgets forståelse av et representativt demokrati og betydningen av medvirkningsorganers rolle som opplæringsarenaer. UFT reagerer sterkt på at utvalget legger opp til at organisasjoner skal trekkes sterkere inn i demokratiske prosesser på bekostning av formaliserte medvirkningsorgan(er med det menes barne- og ungdomsråd, fylkesorgan og Ungdommens storting). Utvalget går så langt som å kalle Ungdommens Fylkesting og lignende organer for et selekteringsorgan hvor kun en tenkt elite kommer frem med sine synspunkter. Denne holdningen kan lett overføres til det generelle demokratiet i Norge Det å hevde at et representativt demokrati kun er til for en elite er en politisk mening i utredningen uten forskningsbasert belegg. Utvalget vil skape en medvirkningsarena for unge som ikke eksisterer andre steder i samfunnet som blir basert på representasjon uavhengig av engasjement og demokratiske prinsipper. Et slik ekspertmøte eller utvalg er ikke demokratisk eller representativt: det er når ungdom selv velger hvem som skal representere seg selv inn mot myndigheter og øvrige samfunnsinstitusjoner at man lærer og utøver demokrati i praksis. Derfor er UFT for å formalisere de 3 forvaltningsnivåene og disses politiske oppdeling inn i ungdomsdemokratiet i form av lovfesting..

UFT er også sterk skeptisk til den måten utvalget legger opp til at eksisterende lobbygrupper og politiske ungdomsorganisasjoner skal høres, mens demokratisk valgte organ som UFT skal settes til side. Det å hevde at UFT og lignende arenaer kun består av en elite er en skummel holdning til demokrati. Beslutninger fattes av de som deltar. Ønsker man å bli hørt må man engasjere seg og aktivt ta del i beslutningsprosesser. UFT mener også at de som representerer ungdommer i kommunale ungdomsråd, Ungdommens fylkesting og på Ungdommens storting er representative. Dette på grunn av nettverket man får av å gå sammen på en relativt ensartet norsk skole der storparten av barn og ungdomsbefolkningen går. Videre ved at barn og unge deltar i fritidsaktiviteter der bredden av barn og unge treffes.

UFT føler at utvalget i stor grad ikke tar opp i utredningen hvor viktig medvirkningsorganers rolle som demokratisk læringsarena er. UFT ønsker at man heller ser til Ungdommens Storting sitt vedtak i forhold til lovfesting av medvirkningsorgan på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Ved å skape gode medvirkningsorgan på alle nivåer vil man kunne skape en realitetsorientert modell for ungdomsmedvirkning, hvor det representative ungdomsdemokratiet ligger til grunn for innflytelse, makt og ikke minst forståelse av den Norske modellen.

Grupper som ikke blir hørt? UFT mener modellen med representanter i kommunene som også er knyttet opp mot elevråd på en eller annen måte, valg til UFT derfra og videre til Ungdommens storting, er en representativ modell. Ungdommene kjenner bredden i ungdomsgruppa. De tar opp saker som ikke minst gjelder grupper som ikke blir hørt: f.eks. helsesøstersak, undervisningsevaluering, bedre rådgivningstjeneste i skolene, kulturkort for alle.

I kapittel 6 drøftes ungdoms medvirkning i forhold til valg. UFT mener at å styrke demokratiopplæringen i skolen er viktig for unges deltagelse i valg og partipolitisk virksomhet. Å skape forståelse for demokratiske prosesser og helheten i politisk virksomhet er essensiell for å sikre en begrunnet deltagelse i valg. I forhold til stemmerett er **UFT imot at 16-åringer får stemmerett** før en styrket demokratiopplæring kommer på plass. Det er også viktig at det er sammenheng mellom valgbarhet og myndighetsalder. UFT vil derfor anbefale regjeringen å styrke ungdommens medvirkningsorganer, i tråd med Ungdommens Storting, Barne- og ungdomsrådet i Oslo og Barneombudets modell, samt å styrke skolens rolle i demokratiopplæringen fremfor å endre stemmerettsalderen.

30. april 2012

Ungdommens fylkesting, Hedmark

Leder Hildegunn Rye.